

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата (ЗИД на ЗП) е изготвен в изпълнение на мярка № 71 „Проект за изменение и допълнение на Закона за пътищата“ и мярка 73 „Проект за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата“ от Плана за действие за 2021 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз (План за действие), както и мярка 81 на „РГ9 - Транспортна политика“ от Плана за действие за 2022 г.

Със законопроекта се предлагат промени, свързани с изпълнение ангажиментите на Република България за въвеждане изискванията на Директива (ЕС) 2019/520 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за оперативната съвместимост на електронни системи за пътно таксуване и за улесняване на трансграничния обмен на информация за неплащане на пътни такси в Съюза в българското законодателство (Директива (ЕС) 2019/520). С Директива (ЕС) 2019/520 се отменя действащата до 20 октомври 2021 г. Директива 2004/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за оперативната съвместимост на електронни системи за пътно таксуване в Общността (Директива 2004/52/ЕО). Директива (ЕС) 2019/520 има за цел електронните системи за пътно таксуване в Общността да се направят оперативно съвместими, за да се намалят разходите, свързани със заплащането на пътни такси в целия Съюз. С въвеждането на Директива (ЕС) 2019/520 се цели правилата за електронно пътно таксуване в ЕС да станат по-ефективни чрез подобряване на оперативната съвместимост на системите и установяването на правно основание за трансграничния обмен на информация за превозните средства и техните собственици или държатели, които не са заплатили пътни такси в ЕС.

В изпълнение на целите, поставени от Директива (ЕС) 2019/520, се налага необходимостта от изменение и допълнение на Закона за пътищата, с което да се постигне хармонизиране на националното с европейското законодателство.

Въвеждането на Директива (ЕС) 2019/520 цели електронните системи за пътно таксуване в Общността да са оперативно съвместими. В тази връзка оперативната съвместимост на електронните системи за пътно таксуване изисква хармонизация на използваната технология и на интерфейсите между съставните елементи на оперативната съвместимост. Цели се улесняване на трансграничния обмен на данни за регистрацията на превозни средства и за собствениците или държателите на превозни средства, за които е установено неплащане на какъвто и да било вид пътни такси в Съюза, както и повишаване на общата ефективност на електронните систем за пътно таксуване посредством повишаване на сътрудничеството между Доставчиците на ЕУЕПТ и структурите, събиращи пътна такса, както и прецизиране на текстовете, касаещи доставчиците на ЕУЕПТ.

С проекта на ЗИД на ЗП се хармонизират текстовете, касаещи оценяване на съответствието спрямо спецификациите и годността за ползване на съставните елементи на оперативната съвместимост. Въвежда се фигурата на нотифициран орган, изискванията, на които трябва да отговаря, както и неговите правомощия по провеждане на процедура за оценяване на съответствието спрямо спецификациите, годността за ползване на съставните елементи на оперативната съвместимост и редът за издаване на разрешение от председателя на управителния съвет на Агенция "Пътна инфраструктура" въз основа на решение на управителния съвет на Агенцията, както и последиците от неговото прекратяване.

Въвежда се понятието „Европейската услуга за електронно пътно таксуване“ или „ЕУЕПТ“, което заменя досегашното понятие „Европейската услуга за електронно събиране на такса за изминато разстояние“ и „ЕУЕСТ“. Услугата е допълнителна по отношение на националната услуга за електронно пътно таксуване.

Хармонизират се изискванията спрямо доставчиците на европейската услуга за електронно пътно таксуване, които следва да си сътрудничат в пълна степен със структурите, събиращи пътна такса, при усилията им за правоприлагане, за да се повиши общата ефективност на електронните системи за пътно таксуване, както и правата и задълженията на доставчиците.

Прецизират се изискванията по отношение на изготвяне и поддържане на заявление за област на ЕУЕПТ, в което се определят общите условия за достъп на доставчиците на ЕУЕПТ до областите на ЕУЕПТ и условията за осъществяване на оперативна съвместимост.

С проекта на ЗИД на ЗП се регламентират дейностите по провеждане на процедурата за оценяване на съответствието спрямо спецификациите и годността за ползване на съставните елементи на оперативната съвместимост и условията, на които трябва да отговаря нотифицираният орган, а именно - със спазване изискванията на Делегиран регламент (ЕС) 2020/203 на Комисията от 28 ноември 2019 година за класифицирането на превозните средства, задълженията на ползвателите на европейската услуга за електронно пътно таксуване, изискванията за съставните елементи на оперативната съвместимост и минималните критерии за допустимост на нотифицираните органи (ОВ, L 43/41 от 17 февруари 2020 г.) и Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204 на Комисията от 28 ноември 2019 година относно подробните задължения на доставчиците на Европейската услуга за електронно пътно таксуване, минималното съдържание на заявлението за област на Европейската услуга за електронно пътно таксуване, електронните интерфейси, изискванията за съставните елементи на оперативната съвместимост и за отмяна на Решение 2009/750/ЕО (ОВ, L 43/49 от 17 февруари 2020 г.).

С цел уеднаквяване и преодоляване на различия в отделните нормативни актове, се въвеждат допълнителни определения на понятия.

Проектът на ЗИД на ЗП въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/520, предвиждащи сътрудничество за трансграничен обмен на информация в областта на нарушенията за неплащане на пътна такса по чл. 179, ал. 3 - 3б от Закона за движението по пътищата, с цел улесняване идентифицирането на нарушителите, налагане на съответни санкции и реда за предоставяне на предвиденото в Директивата уведомително писмо.

С проекта на ЗИД на ЗП се прецизира разпоредбата чл. 10а, ал. 3б от Закона за пътищата относно хипотезите, при които може да бъде извършена корекция, когато при издаване на електронна винетка е допусната техническа грешка при деклариране на данните на пътното превозно средство и се въвежда правна уредба, която да регулира последиците от нарушения, регистрирани в периода от закупуването на винетка с некоректни данни до момента на извършване на корекция, в случай на допустимост.

Предложената промяна в текста ще позволи еднократно извършване на корекция на ограничен брой символи от регистрационния номер на пътното превозно средство (ППС), които при изписването им са били сгрешени. Ограничението за еднократност на корекцията е предложено, за да се избегнат възможни злоупотреби, при които се прави умишлен опит една и съща винетка да се прехвърля на различни ППС в зависимост от конкретната временна нужда. Предлага се и ограничение в броя на сгрешените символи, които могат да бъдат коригирани, отново с цел предотвратяване на евентуални злоупотреби, като се отчете, че всяка грешка в повече от 2 символа в един 8

знаков регистрационен номер, е по-вероятно да не се дължи на неволно действие. Оставена е възможността за коригиране на категорията и държавата на регистрацията на ППС, както бе допуснато и в сега действащия текст. В предложения текст е предвидено и задължение за представяне на доказателства за заплащане на винетната такса от конкретното лице, подало заявление за корекция на електронна винетка, в случаите, когато потребителят прави искане на корекция на регистрационен номер, за който се установи, че вече съществува. Това задължение за заявителя да представи доказателство за заплащане на винетната такса ще препятства възможността умишлено да се подават такива заявления от лица, които идентифицират в електронната система заплатена винетка с близък до техния регистрационен номер. Подобни умишлени действия биха навредили съществено на коректните потребители на платената пътна мрежа и биха препятствали на практика възможността същите да имат сигурност в това, че коректно са заплатили винетна такса.

Ще се запази съществуващото разбиране, че извършената корекция има действие за напред, като деянията, извършени в периода на валидност на първоначалната електронна винетка, ще продължават да бъдат квалифицирани като неправомерни, но чрез предложеното решение ще бъде изключена наказуемостта на такива деяния, но при наличието на предпоставка - упражнено и уважено право за корекция по чл. 10а, ал.3б от Закона за пътищата. В този смисъл, въпреки че деянията ще продължават да бъдат противоправни, същите няма да бъдат наказуеми и на извършителите няма да бъде търсена административно-наказателна отговорност.

С проекта на ЗИД на ЗП се допълват изискванията спрямо пътни превозни средства с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, използващи както бордово устройство, така и маршрутна карта. Прецизират се хипотезите на частично и на пълно неподаване на декларираните данни в рамките на един календарен ден, уведомяването на собствениците и ползвателите за установеното неподаване на данни и предоставянето на възможност за заплащане на 50 %, респективно максимална тол такса.

Установеното неподаване на декларираните данни ще бъде квалифицирано като неправомерно, но чрез предложеното решение ще се осигури един по-справедлив подход спрямо потребителите, преди реализирането на административно-наказателна отговорност.

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата, заедно с доклада, мотивите към него, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ на Министерския съвет ще бъдат публикувани на интернет страниците на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Агенция „Пътна инфраструктура“ и на Портала за обществени консултации.

Срокът за предложения и становища по проекта на нормативен акт е определен на 14 дни, предвид неизпълненото към настоящия момент на задължението на Република България по транспониране в срок на Директива (ЕС) 2019/520, което е предпоставка за налагане на имуществени санкции съгласно чл. 260, параграф 3 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2. към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

